

TBMM
HALKLARIN EŞİTLİK VE DEMOKRASİ PARTİSİ
GRUP BAŞKANLIĞI

Sayı : 13472

Tarih : 12.08.2025

32502

Ömer Faruk Gergerlioğlu
Kocaeli Milletvekili

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın İçişleri Bakanı Sayın Ali Yerlikaya tarafından Anayasa'nın 98'inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim.

Ömer Faruk GERGERLİOĞLU

Kocaeli Milletvekili

Basına ve kamuoyuna yansıyan bilgilere göre **Çatalca/İnceğiz Geri Gönderme Merkezi'nde (GGM)** idari gözetim altında tutulan K.H. isimli bir yabancı uyruklu kadın **8 Ağustos 2025** tarihinde çarşafı ile kendini asarak yaşamına son vermiştir. İstanbul Valiliği ile Göç İdaresi Başkanlığı, olay sonrası delillerin muhafaza altına alındığını ve adli-idari soruşturma başlatıldığını açıklamıştır.

Basın haberlerinde aynı gün içinde **iki farklı kişinin daha intihar teşebbüsünde bulunduğu** iddia edilmiş; GGM'de telefon kullanımına sistematik kısıtlar getirildiği, olayın hemen akabinde idari gözetimdeki kişilerden “ölen kişinin psikolojik sorunları olduğu ve merkezin kusurlu olmadığı” yönünde **imzalı beyanlar** alındığı ileri sürülmüştür. Bu iddialar, merkezin **intiharı önleme protokolleri, zafiyetli alanların (bağlayıcı/boğucu materyaller, kamera kör noktaları) yönetimi, psikososyal destek kapasitesi ve disiplin uygulamalarının hukuka uygunluğu** hakkında ciddi soru işaretleri doğurmaktadır.

Öte yandan Çatalca GGM'de daha önce de **kadınların kötü muamele ve baskıları protesto ettiği**, ardından merkeze çevik kuvvetin müdahalesiyle ilgili iddiaların gündeme geldiği basına yansımıştır. Bu geçmiş iddialar, mevcut ölüm olayıyla birlikte **idari gözetim koşullarının yapısal olarak incelenmesi** gereğini ortaya koymaktadır.

İdari gözetim altında meydana gelen her ölüm, devletin **yaşamı koruma** yükümlülüğü (AIHS m.2) yönünden **etkin soruşturma** ve **önleyici tedbirlerin** denetimini zorunlu kılar. 6458 sayılı Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu ile Geri Gönderme Merkezlerinin kuruluş ve işleyişine dair mevzuat da (yeterli sağlık/psikososyal hizmet, tercüman/avukat erişimi, iletişim hakkı vb.) bağlayıcı hükümler içermektedir. Bu çerçevede aşağıdaki soruların yanıtlanması kamu yararı açısından zorunludur.

Bu bağlamda;

1. K.H. isimli kişinin ölümüyle ilgili olarak Bakanlık ve Göç İdaresi hangi tarih-saatte bilgilendirilmiştir? Olay yeri tutanağı, kamera kayıtlarının saklanması ve zincirleme muhafaza (chain of custody) süreçleri nasıl işletilmiştir? (Kamera kayıtlarının silinmeyecek şekilde en az 90 gün saklanması yönünde talimat var mıdır?)
2. Olayın meydana geldiği fiziksel alan (banyo/koğuş vb.) daha önce risk analizi kapsamına alınmış mıdır? İntiharı önleme amacıyla bağlayıcı materyal ve ligatür noktalarının azaltılmasına dönük somut tedbirler (çarsaf/naylon/askı yönetimi, gözetim sıklığı, kör nokta giderimi) nelerdir?
3. K.H.'nin GGM'ye kabulünde yapılan sağlık muayenesi ve psikososyal değerlendirmede (ruh sağlığı taraması, intihar riski ölçekleri) herhangi bir bulgu saptanmış mıdır? Kaç kez psikolog/psikiyatri görüşmesi yapılmıştır? Tercüman eşliğinde görüşme sağlanmış mıdır?
4. Olay günü ve öncesinde K.H.'nin telefon/iletişim hakkı nasıl kullanılmıştır? Merkezde telefon kısıtı var mıdır? Varsa hukuki dayanağı, kapsamı ve süresi nedir? Avukat ve aile ile görüşme imkânı olay günü sağlanmış mıdır?
5. Olay sonrası idari gözetim altındakilerden, merkezin kusuru olmadığı ve ölenin psikolojik sorunları olduğuna dair imzalı beyan alındığı yönündeki iddialar doğru mudur? Bu tür beyanların alınması hangi mevzuata dayanmaktadır? Beyanların alınmasında avukat/tercüman hazır bulunmuş mudur?
6. Aynı gün iki intihar teşebbüsü iddiası Bakanlığınızca doğrulanmış mıdır? Bu kişilerin sağlık durumları, psikiyatrik takibi ve akıbetleri nedir? İlgililer hakkında riskli kişi prosedürü başlatılmış mıdır?
7. Çatalca GGM'de kadınlara yönelik kötü muamele, zorla imza, temel ihtiyaçlardan mahrum bırakma ve çevik kuvvet müdahalesi iddialarıyla ilgili olarak son bir yıl içinde kaç idari soruşturma yürütülmüştür? Sonuçları nelerdir? Personel hakkında uygulanan disiplin/ceza işlemleri var mıdır?
8. Çatalca GGM'nin kapasitesi, mevcut doluluk oranı, toplam personel sayısı ve psikolog/psikiyatri/hemşire kadroları nedir? Kadınlara özgü ihtiyaçlar (hijyen, üreme sağlığı, gebe/lohusaya destek) için ayrılmış özel birim ve protokol bulunmakta mıdır?

Ömer Faruk Gergerlioğlu
Kocaeli Milletvekili

32502

9. 2019–2025 yılları arasında Türkiye genelindeki tüm GGM’lerde intihar/teşebbüs vakası sayısı nedir? Merkez bazında dağılımı, ölüm/yaralanma sayıları ve bu vakalara ilişkin öneri–önlem raporları nelerdir?
10. Avukatların ve bağımsız izleme mekanizmalarının (barolar, TİHEK, TBMM İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu, sivil toplum ve uluslararası kuruluşlar) GGM’lere düzenli ve habersiz erişimi sağlanmakta mıdır? Çatalca GGM’ye yönelik son denetimlerin tarihleri ve bulguları nelerdir?
11. Olay sonrasında Bakanlığınız, Göç İdaresi ve İstanbul Valiliği tarafından başlatıldığı belirtilen adli–idari soruşturmanın kapsamı nedir? Bağımsız adli tıp otoritesi tarafından otopsi yapılmış mıdır? Otopsi ve bilirkişi süreçlerinde taraf avukatlarının katılımı sağlanacak mıdır?
12. GGM’lerde intiharı önleme eylem planı güncellenmiş midir? Uluslararası standartlara (AİHS m.2, BM Keyfi Gözaltı Çalışma Grubu ve UNHCR Gözetime Alternatifler Rehberi, CPT tavsiyeleri vb.) uyum için planlanan yeni tedbirler nelerdir? (Risk sınıflaması, 24 saatlik gözlem odaları, personel eğitimi, klinik kayıtların bütünlüğü, çok dilli bilgilendirme, etkin şikâyet mekanizmaları gibi.)
13. Olayın tüm yönleriyle aydınlatılabilmesi için kamera görüntülerinin ve tüm tutanakların soruşturma dosyasında gizlilik kararı kaldırıldığında kamuoyuyla paylaşılmasına; ayrıca bağımsız bir inceleme heyetinin (baro, meslek örgütleri ve uzmanlardan) merkeze erişimine izin verilmesine yönelik Bakanlığınızın tutumu nedir?